

Field : Education Psychology, Physical Education

Type : Research Article

Received: 05.02.2016 - *Accepted*: 22.04.2016

İslami İlimler Fakültesi Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Bartın Üniversitesi Örneği)¹

Mutlu TÜRKMEN¹, Yunus ABDURAHİMOĞLU², Serkan VAROL³,
Mustafa GÖKDAĞ³

¹Bartın Üniversitesi BESYO, Bartın/TÜRKİYE

²Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Bartın/TÜRKİYE

³Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın/TÜRKİYE

E-Posta: turkmenm@yahoo.com

Öz

Bu araştırmanın amacı, İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin spora ilişkin tutumlarını cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, öğrenci barınma durumu, anne ve baba eğitim düzeyi, anne ve baba meslekleri, aile gelir durumu, öğrencilerin spor yapma durumları ve genel sağlık durumu değişkenleri açısından belirlemektir. Araştırmanın evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Bartın üniversitesi İslami ilimler fakültesinde öğrenim gören 493 öğrenci oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılamaya çalışılsa da araştırmaya katılmak istemeyen ve araştırma anketini eksik dolduranlar çıkarıldıktan sonra 222 öğrenci örneklem olarak alınmıştır. Araştırma sürecinde ölçme aracı olarak “Spora Yönelik Tutum Ölçeği”, “Kişisel Bilgiler Formu” kullanılmıştır. Ölçme süreci sonunda elde edilen verilerin analizinde betimleyici istatistik (frekans, yüzde ve ortalama), Kruskal Wallis ve Mann Whitney U Testi analizleri kullanılmıştır. Analizler SPSS 22,0 programıyla gerçekleştirilmiştir. Verilerin karşılaştırılmasında anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutum düzeylerinin genel olarak “orta” ve “yüksek” seviyede olduğu belirlenmiştir. Yazında Türkiye’de salt spora yönelik tutum çalışmalarının yok denecek kadar az olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle, toplumun farklı kesimlerinin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi açısından bu tür çalışmaların önem arz ettiği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, tutum, din, öğrenci

¹ Bu makale, 13-15 Nisan 2016 tarihlerinde Kazakistan’da yapılan 5. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi’nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

The Attitudes of the Students Attending to Faculty of Islamic Sciences towards Sports (The Sample of Bartın University)

Abstract

The aim of this study was to determine the attitudes of the students attending to faculty of Islamic sciences towards sports according some variables such as gender, age, high school background, accommodation status, education levels of parents, professions of parents, total family income, sport participation, and general health condition of the students. The universe of the study was composed of 493 students attending to University of Bartın, Islamic Sciences Faculty in 2015-2016 academic year. 222 students were chosen as the sample group representing the universe. In order to collect data, "Sports Attitude Scale" and "Personal Information Form" were applied to the students. In order to analyze the collected data, descriptive statistics (frequency, percentage and average), Kruskal-Wallis and Mann-Whitney U test were used through SPSS 22.0 software. The level of meaningfulness level was set as .05 for comparisons. According to the findings average attitude of the students in Faculty of Islamic Sciences was found as "medium" and "high". Researching the literature it is understood that there has been very limited interest in researches on the attitudes of different groups towards sports. Therefore, this kind of studies are important in order to understand the thoughts and practices of different social groups on sports.

Keywords: Sports, attitude, religion, student

Giriş

Spor, bireyin hem bedensel hem de zihinsel yönden sağlığını geliştiren, toplumsal davranışlarını düzenleyen, mental ve motorik özelliklerini belirli seviyeye yükselten biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur. Farklı bir ifadeyle spor, bireyin fikir, ruh ve bedenen gelişmesini ve bu öğeler arasında koordinasyonu ve sosyalleşmeyi sağlayan önemli sosyal etkenlerden biridir. Spor, her şeyden önce insan unsuruna hitap ettiği için, sporda amaç ister sağlıklı ve iş verimi yüksek bir toplum oluşturmak olsun, ister geleceğe güvenle bakabilecek yapıcı, yenilikçi ve sağlıklı bir gençlik yetiştirmek olsun, ister sosyal çözülmeye ve yabancılaşmaya karşı kullanılacak bir araç olması özelliğiyle, sporun günümüzde çok etkin ve vazgeçilmez bir sosyal olgu durumuna geldiği açık bir gerçektir (Yetim, 2014).

Halk tarafından “spor yapmak” olarak adlandırılan fiziksel aktivite, gündelik yaşam içinde kas ve eklemlerin hareketiyle açığa çıkan enerjinin harcanması ile gerçekleşen, kalp ve solunum kapasitesinin artması (ritim ve solunum hızı) ile farklı şiddetlerde yorgunlukla sonuçlanan egzersiz, oyun ve gün içerisinde yapılan eylemlerin tümüdür. (Baltacı ve Düzgün, 2008). Fiziksel aktivite, belirli periyotlarla sürekli egzersiz ve spor, özellikle gençlerin sağlıklı gelişmesinde, kötü alışkanlıklardan uzak durmalarında, zihinsel açıdan olgunlaşmalarında, ilerleyen yaşlarda karşılaşılabilecekleri çeşitli kronik rahatsızlıklardan korunmalarında veya bu rahatsızlıkların tedavisinde, yine bunlarla birlikte kişilerin tüm yaşamları süresince yaşam kalitelerinin yükseltilmesinde ve o kalitenin devamlılığı noktasında önemli farklar oluşturabilmektedir. Ayrıca, fiziksel aktivitelerin orta şiddette düzenli olarak yapılması, gençlerin fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik kapasitelerini artırmaktadır (Erkan, 1992).

Günümüzde spor, serbest zamanların değerlendirme faaliyetleri içinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Spor, sadece bir serbest zaman faaliyeti olarak nitelendirilmemelidir. Serbest zamanın sportif faaliyetlerle değerlendirilmesi toplumların spor kültürüne de yansımaktadır. Erkan, toplumsal spor hareketlerini ele aldığı kitabında “kitle sporu”, “yaşam boyu spor”, “herkes için spor” ve “sağlıklı yaşam için spor”, gibi sloganlarla, farklı cins, meslek ve statüdeki bireyleri aktif olarak spora yönlendirme yollarından birinin de serbest zaman faaliyetlerinde spor yapma eğilimlerinin teşvik edilmesi gerektiğini vurgulamıştır (Erkan, 1982).

Tutum

Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir toplumsal konu, obje ya da olaya karşı deneyim, isteklendirme ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 1993). Yine başka tanıma göre bireylerin belirli bir kişiyi, bir gurubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duygusal bir hazır oluş hali veya eğilimidir (Özgüven, 1994). Çoğu tutumların kökeni çocukluğa dayanmakta ve genelde doğrudan deneyim, pekiştirme, taklit ve sosyal öğrenme ile edinilmektedir (Kağıtçıbaşı, 1999). Tutum, sosyal bilimlerdeki birçok değişken gibi doğrudan gözlenemeyen bir kavramdır. Tutumların oluşumu, ne şekilde oldukları, nitelikleri ancak etkiledikleri davranışlar gözlenerek bir çıkarım yapılabilmektedir. Herhangi bir tutum konusunda gözlenen bir davranış yoksa tutumun varlığı ya da yokluğu hakkında değerlendirmede bulunulamaz (İnceoğlu, 2000).

Tutumlar ve davranışlar arasında bir ilişki olduğu bilinmektedir. Dahası tutumlar genellikle gözlenen davranışlarla açıklanabilmektedir. Ancak tutum ve davranış ilişkisini nedensellik noktasından değerlendirmek mümkün değildir. İfade edildiği şekilde bu tür bir nedensellik ilişkisi gerçekte olsaydı, tutumlar bilinerek davranışların kesinlikle tahmin edilmesi gerekirdi.

Ama gerçekte ise bireyler çoğu konuda tutumları hakkında ifadelerde bulunsalar da bunun aksi yönde davranışlarda bulunabilirler (Kağıtçıbaşı, 1999).

Bununla birlikte sporun insan hayatındaki yeri ve önemi bugün herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir ve sağlıklı bir yaşam için spor ve egzersiz yapmak zorunlu görülmektedir. Modern tıp, fizik tedavi başta olmak üzere birçok hastalıklar için artık çeşitli egzersizleri ve spor yapmayı tavsiye etmektedir. İslam Dini insan sağlığına gereken önemi en üst seviyede gösteren bir din olarak spor yapmayı teşvik etmiştir. “İnsanların iki büyük nimetin, sağlık ve boş vaktin kıymetini bilmediklerini” (Buhari) belirten Son Peygamber (asm) “Kuvvetli mü’minin zayıf mü’minden hayırlı olduğunu” (Müslim, İbn Mace) söylemiş ve bunun yollarından biri olarak da sporla uğraşmayı tavsiye etmiştir (Işık, 2013)

Peygamberimiz döneminde yapılan bazı spor dallarını kendisi yapmasa da yasaklamamış, bazıları ile bizatihi meşgul olmuş, teşvik etmiş ve bazılarının nasıl yapılması gerektiği hususunda esaslarını belirlemiştir. Yine bazı spor müsabakalarını tek başına veya beraberindekilere birlikte seyretmiş ve kazananları ödüllendirmiştir. Günümüzde yaygın olan futbol, basketbol, tenis, bilardo gibi spor dallarını ve spor oyunlarını mubah saymamak için hiçbir delil yoktur. Ancak, din içerisinde öncül, kulluk esasının yerine getirilmesi için düzenli ve zamanında yapılması gereken ibadetlerdir. Bu nedenle bütün oyun ve eğlencelerin mubah sayılması için, bazı şartlar gerekir. Örneğin oyuna dalarak namazı ve ibadetleri savsaklamamak, oyunları kumara alet etmemek (bahis oyunları gibi), oynayanların ya da izleyenlerin dillerini kötü sözlerden sakınması, rakip oyunculara insani ve ahlaki ölçüler içinde davranışta bulunmak, icra edenlerin dinimizde belirtilen giyim-kuşam ölçülerine riayet etmesi gibi hususları söylemek mümkündür. (Kuşçuzade, 2015, 396-403).

Bunlara bağlı olarak sporun din içinde yeri olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, günümüzde din eğitimi veren İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin spor yapmaya ne denli yatkın oldukları, spora bakış açıları, spor alışkanlıkları gibi temel konuların, özetle spora yönelik tutumlarının sorgulanması gerekmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırmanın modeli “betimleyici, ilişkisel tarama (survey)” modelidir. “Betimsel istatistik, bir değişkene ilişkin sayısal değerlerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına olanak sağlayan istatistiksel işlemleri tanımlar. Betimsel istatistik, bir örneklem üzerinde ya da ulaşılabilen durumlarda evrenin tamamından gözlem yaparak elde edilen verileri kullanarak, araştırmaya katılan bireylerin ya da objelerin özelliklerini betimlemeyi amaçlayan süreçtir” (Büyüköztürk, 2010). Bu araştırma da İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını ortaya çıkararak durum tespiti yapmayı ve spora yönelik tutumları ile bazı bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu sebeple araştırmada ilişkisel tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Bu araştırma nitelik olarak alan araştırmasıdır. “Alan araştırması, pek çok insanın tutumunu, duygu ve düşünceleri ile çeşitli demografik özelliklerini belirlemeyi amaçlar”(Balcı, 2009).

Bu çalışma aynı zamanda verilerin değerlendirilmesi bakımından nicel bir araştırmadır. Nicel araştırmalarda ölçme, veri işleme ve istatistikî yöntemlerle betimleme vardır (Geray, 2004).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2015–2016 eğitim-öğretim döneminde Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi eğitim gören 493 öğrenci oluşturmaktadır (Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi 2015 Faaliyet Raporu). Araştırma grubunu ise, anketlere gönüllü katılan ve anketteki soruları eksiksiz dolduran 132'si kadın 90 erkek, 222 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin birinci bölümünde kişisel bilgi formu, ikinci bölümünde ise öğrenci tutumlarının ölçülmesi için; Şentürk, (2014) tarafından geliştirilen “Spora Yönelik Tutum Ölçeği” (SYTÖ) kullanılmıştır. Güvenirlilik ve Geçerliği sağlanmış Spora Yönelik Tutum Ölçeği (SYTÖ) 25 maddeden oluşturulmuş, yanıtlayıcının kendisine uygun olan beş kutucuktan birini işaretlediği Likert tipi bir ölçektir.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Toplanan ölçekler, kontrol edilerek eksik veya yanlış doldurulanlar araştırma dışında tutulmuştur. Daha sonra geçerli ve kabul edilebilir nitelikte olanları, SPSS paket programında değerlendirilmek üzere bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Spora Yönelik Tutum Ölçeği 5’li likert tipi bir ölçektir ve 3 alt boyutta kullanılabileceği gibi tek boyutta da kullanılmaktadır. Bu çalışmada ölçek tek boyutlu olarak kullanılmıştır. Veri analizlerinde anlamlık düzeyi $P < 0.05$ alınmıştır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 25 ve maksimum puan 125’tir. Puanın yüksekliği, spora yönelik tutumun yüksekliğine işaret eder. Ölçekteki tüm maddeler olumlu puanlanırken, hiçbir maddenin puanlamasında tersine çevirme uygulaması yapılmamıştır. Araştırmada katılımcıların demografik özellikleri ile ölçeğe verdikleri cevapların yüzdelik dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizi; verilerin normallik testi sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği anlaşılmış, verilerin normal dağılım göstermediği zamanlarda non-parametrik testler kullanılmıştır. Bu nedenle cinsiyet ile Spora yönelik tutumlarının karşılaştırılmasında Mann whitney U testi; Aile gelir düzeyi, Aile eğitim düzeyi, yaş, gibi değişkenlere göre Spor yönelik tutumlarının karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis analizi uygulanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırma örneğine dâhil edilen İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin demografik nitelikleriyle ilgili olarak toplanan verilerin sonuçlarına yer verilmiştir. Öğrencilerin demografik özelliklerine ait bulgular “Kişisel Bilgiler” bölümüne verilen cevaplardan elde edilmiştir. Bulgulara ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tablolastırılarak açıklanmıştır.

Tablo 1. Demografik Özelliklerin Dağılım Tablosu

		f	%
Cinsiyet	Kadın	132	59,5
	Erkek	90	40,5
	Toplam	222	100,0
Yaş	18-22	204	91,9
	23-27	14	6,3
	28-32	4	1,8
	Toplam	222	100,0
Mezun Olunan Lise	Anadolu Lisesi	21	9,5
	Genel Liseler	20	9,0
	Mesleki ve Teknik Liseler	43	19,4
	İmama Hatip Lisesi	138	62,2
	Toplam	222	100,0
Barınma Durumu	Ailemle Yaşıyorum	105	47,3
	Arkadaşımla yaşıyorum	108	48,6
	Yalnız Yaşıyorum	9	4,1
	Toplam	222	100,0
Anne Eğitim Durumu	Okur-yazar Değil	20	9,0
	Okur-yazar	12	5,4
	İlkokul Mezunu	133	59,9
	Ortaokul Mezunu	37	16,7
	Lise Mezunu	20	9,0
	Toplam	222	100,0
Baba eğitim durumu	Okur-yazar	9	4,1
	İlkokul Mezunu	79	35,6
	Ortaokul Mezunu	49	22,1
	Lise Mezunu	40	18,0
	Üniversite Mezunu	41	18,5
	Lisansüstü Mezunu	4	1,8
Toplam	222	100,0	
Aile Gelir Durumu	0-1000 TL	58	26,1
	1001-1500 TL	66	29,7
	1501-2000 TL	29	13,1
	2001-2500 TL	21	9,5
	2501-3000 TL	29	13,1
	3001 TL ve üzeri	19	8,6
	Toplam	222	100,0
Spor Yapma Durumu	Düzenli	20	9,0
	Ara Sıra	103	46,7
	Nadiren	77	34,7
	Hiç	22	9,9
	Toplam	222	100,0
Genel Sağlık Durumu	Sağlıklıyım	126	56,8
	Önemsiz şikâyetlerim var	73	32,9
	Çok sık hastalanıyorum	12	5,4
	Kronik rahatsızlığım var	11	5,0
	Toplam	222	100,0

Bu bölümde, İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin spor yönelik tutumları, kullanılan tutum ölçeğinden elde edilen ortalama puan dikkate alınarak cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise, aile gelir düzeyi, anne ve baba eğitim durumları, spor yapma durumları ve genel sağlık durumu değişkenleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Tutum ölçeğinden alınabilecek minimum

puan 25 ve maksimum puan 125'tir. Puanın yüksekliği, spora yönelik tutumun yüksekliğine işaret eder.

Tutum ölçeğinde alınan toplam puanlar 25-125 arasında değişmektedir. Bu aralık üç eş parçaya bölünerek 25-42 arası puan alanlar "düşük", 43-82 arası puan alanlar "orta" ve 83-125 arası puan alanlar "yüksek" düzeyde tutum gösterenler olarak üç gruba ayrılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin spora ilişkin tutumlarında aldıkları toplam puanlara göre tutum düzeyleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Tutum Puanlarının Dağılım Düzeyi

Yaş	f	%
Düşük (25 – 42)	4	1,81
Orta (43-82)	115	51,81
Yüksek (28-32)	103	46,39
Toplam	222	100,0

Tablo 2. sonuçlarına göre alınan toplam puanlarda İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin yarısından çoğunun "orta" düzeyde (%51,8) spor yönelik tutum gösterdikleri söylemek mümkündür. Tutum düzeyi "düşük" görünen sadece 4 öğrenci bulunmaktadır. Tutum düzeyi "Yüksek" olanların oranı ise %46,3'dür. Ancak tutum puanları tek tek incelendiğinde "orta" düzeyde olan katılımcılar arasında 80 ve 83 puanları arasında 14 kişinin olduğu görülüyor yani aslında öğrencilerin çoğunun "yüksek" düzeyde tutum gösterdikleri söylenebilir. Sonuçlar, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunlukla spora yönelik tutum düzeylerinin "orta" ve "yüksek" olduğu şeklinde ortaya koymaktadır.

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Spor Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Cinsiyet	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	P
Kadın	132	92,51	12211,50	3433,50	,000
Erkek	90	139,35	12541,50		

Bu sonuçlara göre İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları ortalama tutum puanları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değişmektedir ($U=3433,500$, $p<0,05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında erkek öğrencilerin spora yönelik tutumlarının kız öğrencilerden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Mezun Oldukları Liselere (MOL) Göre Spor Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

M.O.L	N	Sıralar Ortalaması	Sd	χ^2	P
A.Lisesi	21	97,71	3	2,411	0,492
G.L iseler	20	115,98			
İ.H.Lisesi	138	115,63			
M.T.Lise	43	102,88			

Bu sonuçlara göre İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları ortalama tutum puanları mezun oldukları lise göre anlamlı bir fark olmadığı ($\chi^2=2,411$, $p= 0,492$ $p>0,05$) görülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Spor Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Yaş	N	Sıralar Ortalaması	Sd	χ^2	P
18-22	204	110,16	2	1,278	0,528
23-27	14	123,25			
28-32	4	138,75			

Bu sonuçlara göre İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları ortalama tutum puanları yaşlara göre anlamlı bir fark olmadığı ($\chi^2=1,278$, $p= 0,528$ $p>0,05$) görülmektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumuna Göre Spor Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Anne Eğitim Dur.	N	Sıralar Ortalaması	Sd	χ^2	P
Okuryazar değil	20	120,18	4	3,280	0,512
Okuryazar	12	90,38			
İlkokul	133	114,94			
Ortaokul	37	109,85			
Lise	20	95,70			

Bu sonuçlara göre İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları ortalama tutum puanları ile anne eğitim durumuna göre anlamlı bir fark olmadığı ($\chi^2=3,280$, $p= 0,512$ $p>0,05$) görülmektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumuna Göre Spor Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Baba Eğitim Dur.	N	Sıralar Ortalaması	Sd	χ^2	P
Okuryazar	9	128,56	5	3,893	0,565
İlkokul	79	116,66			
Ortaokul	49	99,98			
Lise	40	116,73			
Üniversite	41	104,46			
Lisansüstü	4	132,13			

Bu sonuçlara göre İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları ortalama tutum puanları ile anne eğitim durumuna göre anlamlı bir fark olmadığı ($\chi^2=3,893$, $p=0,565$ $p>0,05$) görülmektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin Barınma Durumlarına Göre Spor Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Barınma Durumu	N	Sıralar Ortalaması	Sd	χ^2	P
Aile ile	105	108,51	2	1,600	0,449
Arkadaşla	108	116,03			
Yalnız	9	91,94			

Bu sonuçlara göre İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları ortalama tutum puanları ile barınma durumlarına göre anlamlı bir fark olmadığı ($\chi^2=1,600$, $p=0,449$ $p>0,05$) görülmektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Aile Gelir Durumlarına Göre Spor Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Aile Gelir Durumu	N	Sıralar Ortalaması	Sd	χ^2	P
0-1000 TL	58	114,34	5	1,003	0,962
1001-1500 TL	66	107,61			
1501-2000 TL	29	116,93			
2001-2500 TL	21	113,07			
2501-3000 TL	29	114,07			
3001 ve üzeri	19	102,39			

Bu sonuçlara göre İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları ortalama tutum puanları ile aile gelir durumuna göre anlamlı bir fark olmadığı ($\chi^2=1,003$, $p= 0,962$ $p>0,05$) görülmektedir.

Tablo 10. Öğrencilerin Spor Yapma Durumlarına Göre Spor Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Spor Yapma Dur.	N	Sıralar Ortalaması	Sd	χ^2	P
Düzenli	20	172,40	3	56,845	,000
Ara Sıra	103	131,94			
Nadiren	77	81,95			
Hiç	22	63,86			

Bu sonuçlara göre İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları ortalama tutum puanları ile spor yapma durumlarına göre anlamlı bir fark olduğu ($\chi^2=56,845$ $p= 0,000$ $p<0,05$) görülmektedir. Bu anlamlı farkın sıra ortalamaları değerlerine bakarak ifade edebiliriz. Düzenli spor yapan öğrencilerin sıra ortalamaları diğer öğrencilerden daha fazla olduğu görülmekte, bu da düzenli spor yapan öğrencilerin diğer öğrencilere oranla daha yüksek spor yönelim tutumları olduğunu göstermektedir.

Tablo 11. Öğrencilerin Genel Sağlık Durumlarına Göre Spora Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Spor Yapma Dur.	N	Sıralar Ortalaması	Sd	χ^2	P
Sağlıklıyım	126	109,76	3	0,295	0,961
Önemsiz şikâyetlerim var	73	114,79			
Çok sık hastalanıyorum	12	111,63			
Kronik rahatsızlığım var	11	109,45			

Bu sonuçlara göre İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları ortalama tutum puanları ile genel sağlık durumlarına göre anlamlı bir fark olmadığı ($\chi^2=0,295$, $p= 0,961$ $p>0,05$) görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının belirlenmesidir. İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin din ağırlıklı eğitim görmeleri nedeniyle, din ve spor ilişkisi, İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin spor yapmaya ne denli yatkın olduğu, spora bakış açısı, spor alışkanlıkları, vb. temel konuların, özetle spora yönelik tutumlarının sorgulanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Böylelikle toplumdaki farklı grupların

spora olan bakış açılarının ne şekilde olduğu veya farklılaşabileceği de anlaşılmaya çalışılmaktadır.

Araştırmaya 132'si kız, 90'ı erkek olmak üzere 222 İslami ilimler fakültesi öğrencisi katılmıştır. Tablo.1. de yansıtıldığı üzere araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu (%59,5) kadın katılımcıdır. Araştırmaya katılanların çoğu (%91,9) 18-22 yaşları arasındadır. Mezun olunan liseye bakıldığında öğrencilerin çoğu (%62,6) İmam Hatip lisesinden gelerek dini eğitime devam ettiklerini görülmektedir.. Öğrencilerin ya ailelerinin (%47,3) yanında yaşadıkları, ya da arkadaşlarıyla (%48,6) birlikte kaldıkları görülmekte, yalnız yaşamak pek tercih edilmemektedir. Katılımcıların Anne (%59,6) ve Baba (%35,6) eğitim durumlarına bakıldığında çoğunluğun İlkokul mezunu oldukları görülmekle beraber katılımcıların annelerinin oranı daha fazladır. Öğrencilerin aile gelir düzeyine bakıldığında çoğunluğun 0-1000 (%26,1) ile 1001-1500 (%29,7) seviyelerinde olduğu görülmektedir ki bu da anne ve baba eğitim seviyesi ile örtüşmektedir. Kabul gören kanı eğitim seviyesinin yükselmesi ile beraber gelir seviyesinin de yükseleceği şeklindedir. Öğrencilerin genel sağlık durumu ise çoğunlukla sağlıklı (%56,8) ve önemsiz şikâyetlerim var (%32,9) şeklindedir. Ancak spor yapma durumu Ara sıra (46,7) ve nadiren (34,7) şeklinde gerçekleşmekle beraber düzenli spor yapan öğrenciler (%9,0) gibi düşük bir seviyede kalarak oransal olarak sağlıklı olarak kabul edebileceğimiz katılımcıların spor yapma oranının düşük olduğu söylenebilir. Oysaki sağlıklı kişilerin sağlık sorunu olan kişilerden daha fazla spor yapması beklenmektedir. Bununla birlikte Tablo.2. de katılımcıların toplam tutum puanlarına göre sınıflandırma yapılarak spora yönelik tutum düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sınıflandırmada düşük, orta ve yüksek düzey şeklinde belirlenmiştir. Katılımcıların çoğu Orta düzeyde (51,8) ve Yüksek düzeyde (46,3) spora yönelik tutum gösterdikleri görülmektedir. Buradan da spora olan tutumların spor yapma düzeyine oranla daha yüksek bir düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırma bulgularının ikinci kısmında değişkenler ile tutum puanları arasında anlamlı farklılıkların var olup olmadığı test edilmiştir. Yaş, Mezun olunan lise, Anne ve Baba eğitim durumu, Aile gelir durumu, Öğrencilerin barınma şekilleri ile Genel sağlık durumlarına ilişkin değişkenlerin test sonuçlarına göre spora yönelik tutumlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak öğrencilerin cinsiyet ve spor yapma durumu değişkenleri ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık görülmektedir. Bu farklılık Tablo.3'te görüldüğü üzere erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla daha yüksek tutum göstermektedir. Bir diğer farklılık spor yapma durumu değişkeninin aittir Tablo10'a bakıldığında düzenli spor yapan öğrencilerin diğer öğrencilere oranla daha yüksek tutum sergiledikleri söylenebilmektedir.

Sonuç olarak, sporun insan hayatındaki yeri ve önemi bugün herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir ve sağlıklı bir yaşam için spor ve düzenli fiziksel aktivite yapmak zorunlu görülmektedir. Yine aynı doğrultuda toplumumuzda din olgusu da çok önemli bir yerdedir. Bu bağlamda din adamlarının toplum içerisindeki yeri de tartışmasız bir öneme sahiptir. Bu çalışmayla geleceğin din adamları olarak düşünülen İslami İlimler Fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının ne yönde olduğu incelenmeye çalışılmıştır. Literatür taraması sonrası Türkiye'de "spora yönelik tutum" araştırmalarının son derece sınırlı sayıda olduğu, araştırmaların daha çok "beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum" şeklinde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle farklı toplum kesimlerine yönelik sporla ilgili tutum araştırmalarının yaygınlaştırılması, hem toplumunun spora bakış açısını ortaya koyacak hem de ülkemizde geliştirilecek ulusal spor ve fiziksel aktivite politikalarına ışık tutacaktır.

KAYNAKÇA

- Bartın Üniversitesi, 2015 faaliyet raporu. <http://iif.bartın.edu.tr/Sayfalar-Faaliyet-Raporlar%C4%B1-14-6-Sayfalar>
- Balcı, A. (2009). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve ilgileri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Baltacı, G., Düzgün, İ. (2008). *Adolesan ve Egzersiz*, Sağlık Bakanlığı Yayın No: 730.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Erkan E. (1992). Toplum sağlığı açısından spor içinde: Ergen E (ed). *Spor Hekimliği*. Ankara: Maya Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti., 143-159.
- Erkan N. (1982). *Yasam Boyu Spor*, GSD, Ankara.
- Geray, H. (2004). *Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Özguven, İ. E. (1994). *Psikolojik Testler*. Ankara: PDREM Yayınları.
- İnceoğlu, M. (1993). *Tutum, Algı, İletişim*. Ankara: Verso Yayıncılık.
- İnceoğlu, M. (2000). *Tutum, Algı, İletişim*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Kağıtçıbaşı, C. (1999). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kuşçuzade, M. (2015). Sünnette Spor. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3(4), 396-403.
- Şentürk, E.H.(2012) Spora Yönelik Tutum Ölçeği: Geliştirilmesi, Geçerliliği ve Güvenirliliği, *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2)
- Yetim A. (2014). *Sosyoloji ve Spor*, Berikan Yayınevi, Ankara 2014
- Işık, H.(2013). İslam dini açısından spor ve hapkido
<http://www.altunbasspor.com/makalelermainmenu-47/23-teknik-bilgiler/99-lam-d-asindan-spor-ve-hapko.html>